

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. II. Vtrum baptismus fuerit institutus post Christi paßionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

QVÆSTIO LXVI.

De pertinentibus ad Sacramentum baptismi.

ARTICVLVS I.

Vtrum baptismus sit ipsa ablutio?

RECTA definitione Hugonis de S. Viatore,

Respondet ex Magistro in 4. dist. 3. quod baptismus sit ablutio corporis exterior facta sub verborum forma prescripta. vbi

Notandum 1. Hugonem de S. Viatore lib. 2. de Sacramentis parte 6. cap. 2. definire baptismum, quod sit aqua diluendis criminibus sanctificata per verbum Dei. Quam definitionem hoc modo refellit D. Thom. ibi perficitur Sacramentum, vbi perficitur sanctificatio, in aqua autem non perficitur sanctificatio: in qua rationatione explicanda valde laborat Caiet. hic, & adfert varia minus conformia intentioni D. Tho. qui solum videtur velle quod aqua hominem non sanctificet antequam ei applicetur, atque adeo homo abluatur. Quamvis autem id ita sit, atque adeo definitio Hugonis ita crude accepta, sit minus legitima; si tamen eius scopus attendatur, bona est, cum non videatur re differe a definitione Magistri; neque enim vult mudam aquam sine applicatione esse Sacramentum, cum dicat non esse Sacramentum donec accedat verbum ad elementum, & proinde velit sanctificari per verbum sacramentale, quod fieri non potest nisi aqua applicetur recipienti.

Notandum 2. prædictas definitiones tam Magistri quam Hugonis non esse metaphysicas, cum assignentur per partes physicas baptismi, scilicet materiam & formam.

Nec obstat quod baptismus idem sit quod ablutio, & proinde videatur definiti per synonymum, quia etiam si spectata nominis vi idem significant, si tamen vsum Patrum & Doctorum attendamus, non est planè eadem vtriusque vocis significatio; cum baptismus dicat abluionem sacramentalem, ablutio verò solitariè sumpta, eam non significet, sed aliquid communius, & proinde absque petitione principij baptismus potest definiti per abluionem, tanquam per superius.

Obijci tamen potest quod ablutio sit pars materie baptismi, & proinde non possit prædicari in recto de baptismo, vt contingit in definitione Magistri. Antecedens probatur ex dictis quæst. 60. art. 6. dubio 1. vbi ostendimus quod licet verba comparata cum re sensibili possint fortiori rationem formæ, si tamen conferantur cum significatione quam habet ex Christi institutione, habeant etiam rationem materie. Consequentia verò probatur: pars materie non prædicatur in recto de toto composito, etiam artificiali; non enim dicitur domus est lignum, vel domus est lapides.

Propter hoc argumentum Scotus dist. 3. quæst. unica art. 1. ad 3. censet abluionem esse totam essentiam baptismi; quod iudicat probabile Scotus eadem dist. quæst. 1. in fine, cum dicat de abluione, sustinendo definitionem Magistri, non esse partem fundamenti relationis quam includit baptis-

mus, sed totum fundamentum, licet remotum: verum id loco citato refutauimus vbi ostendimus verba non minùs pertinere ad essentiam baptismi quam aquam & abluionem.

Resp. ergo 1. quando baptismus dicitur ablutio, in vna parte expressa aliam subintelligi, & partem materie non prædicari de toto composito, sed totam materiam, expressè quidem secundum vnâ partem, secundum aliam verò tacitè; quod & in alijs rebus contingit. Adde vñ Patrum partem Sacramenti interdum dici de toto, vt cum Sacramentum confirmationis vocatur oleum.

Resp. tamen 2. in definitione Magistri non prædicari solam partem materie etiam explicitè, sed totam materiam, cum dicitur est ablutio &c. facta sub forma verborum prescripta: perinde enim est ac si diceretur, baptismus est ablutio &c. & certa verborum forma.

Metaphysica definitione baptismus definiti potest Sacramentum regenerationis; in qua definitione Sacramentum ponitur loco generis, regenerationis loco differentia. nam quamuis sit commune omnibus Sacramentis nouæ legis conferre gratiam sanctificantem, per quam anima spiritualiter generatur, si erat per peccatum mortua; nihilominus per baptismum specialiter confertur vt regenerationis, seu ad conferendam spirituales natiuitatem.

Ex quibus conficitur optimam esse definitionem traditam à catechismo Concil. Trid. quod scilicet baptismus sit Sacramentum regenerationis per aquam in verbis cum complectatur partes essentielles metaphysicas, genus & differentiam, & physicas, materiam & formam.

Nullò verò modo probanda est definitio baptismi quam adfert Calu. lib. 4. institut. cap. 23. §. 1. nimirum quod sit signum initiationis, quo in Ecclesia cooptatur societatem, vt Christo insit inter filios Dei censeamur. nullo, inquam, modo est probanda; cum neque rei essentiam declaret, neque attingat præcipuum effectum baptismi, scilicet spirituales regenerationem, neque conueniat soli baptismo, cum etiam conueniat circumcissioni, per quam olim aliquis in Ecclesiam cooptabatur.

ARTICVLVS II.

Vtrum baptismus fuerit institutus post Christi passionem?

RESPONDET 1. Sacramentum baptismi institutum fuisse ante Christi passionem.

Responder 2. non fuisse necessarium ante Christi passionem, seu ante Christi passionem non fuisse hominibus impositam necessitatem baptismum recipiendi; de quo infra. Circa priorem responsionem

Notandum, certum esse baptismum immediate à Christo fuisse institutum, vt patet ex quæst. 64. in dubio circa articulum 2. neque vllus hæreticus qui aliquod Sacramentum admittit, id negauit, cum si de vllò Sacramento clarè probari possit, maxime probetur de baptismo. ceterum est

Resp.

3.

Baptismus metaphysice definitur Sacramentum regenerationis.

Improbatur definitio Caluini.

Resp.

Certum est Baptismi institutum à Christo immediate.

D V B I V M.

An hoc Sacramentum fuerit institutum ante Christi passionem?

5.

Opinio Ca-
ni.
Baptismū
non fuisse
institutum
ante Chri-
sti Passio-
nem.
Chrysost.
Theophyl.
Hieron.
Leo.

6.

Sententia
conuaria
defenditur.
Magist.
S. Thom.
Prob. 1. ex
Script.
Ioan. 3.

Christus
non bap-
tizauit per
discipulos,
baptismo
Ioannis.

Responsio
Cani infir-
matur.

August.

7.

Probatur 2.
ex PP.
August.
Cyril.

CANVS lib. 8. de locis Theologicis cap. 5. §. 8. quare si longiore, cenfer esse probabile quod baptismus non fuerit ante passionem à Christo institutus: pro qua sententia citat Chrys. hom. 28. in Ioan. in illa verba, nondum missus fuerat Ioannes in carcerem, Theophylactum in caput 3. Ioan. in illa verba, post hac &c. Hieron. dialogo aduersus Luciferianos, Leonem epist. 4. decretali cap. 3. citatur etiam à quibusdam Rupertus lib. 3. in Ioan. ad prædicta verba post hac venit Iesus &c. immo huic sententiae videtur fauere D. Tho. in præf. quaest. 73. art. 5. in priori solutione argumenti 4.

Communis sententia Theologorum tenet cum Magistro dist. 3. institutum ante passionem, quod aperte docet D. Thom. hic. quæ sententia est omnino verior.

Probatur ex cap. 3. Ioan. post hac venit Iesus, & discipuli eius in terram Iudæam, & illic demorabatur cum eis, & baptizabat, scilicet per discipulos, ut patet ex initio cap. 4. Ex hoc loco patet Christum saltem per suos discipulos baptizasse, non baptizauit autem baptismio Ioannis; ergo suo, & proinde ex eo loco concluditur aperte baptismum Christi fuisse institutum ante passionem. Minor probatur: si baptizasset baptismio Ioannis, discipuli Ioannis Baptista non debuissent illi inuidere, neque potuissent dicere, Rabbi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat &c. cum cessasset ad celebritatem nominis Ioannis, quod Christus saltem per discipulos eius baptismio vteretur. Neque etiam Ioannes debuisset insinuare excellentiam baptismi Christi supra suum suis discipulis dicens, non potest homo accipere quidquam nisi fuerit ei datum de celo. 3. Christus non debuisset dici facere plures discipulos quam Ioannes & baptizare, si iussisset illos, ut baptismio Ioannis. Ex his manifestè patet discipulos Christi non fuisse vfos baptismio Ioannis, vel tanquam à Ioanne instituto, vel etiam ex Christi mandato.

Vnde patet minus solidam esse responsionem Cani §. citato: siue enim fuissent vbi baptismio aquæ ex institutione & auctoritate Ioannis, siue simili baptismio ex mandato Christi, nullus fuisset locus inuidiæ & liuori discipulorum Ioannis: cum intentio Christi & discipulorum eius latens non potuisset in animis discipulorum Ioannis ingenerare opinionem quod Christus non vteretur eiusdem Ioannis baptismate, neque Ioannes debuisset extollere excellentiam baptismi Christi, si non fuisset maioris virtutis.

Confirm. conclusio. Aug. tract. 5. in Ioan. sub finem cenfer baptizatos à Iuda non fuisse baptizatos, eo quod Christi baptismio vsus fuerit; constat autem Iudam ante passionem baptizasse.

Probatur 2. idem Aug. tract. 15. in Ioan. explicans illud Dominus autem hac cum audisset, ait: Baptizabat, enim (scilicet Iesus) quia ipse mundabat; non baptizabat, quia ipse non tingebat: præbebat discipuli ministerium corporis, præbebat ille adiutorium maiestatis. ex quo August. testimonio duo licet colligere: prius, quod baptismus de quo agit fuerit maioris virtutis, quam baptismus Ioannis, cum per illum homines interius mundarentur: po-

sterius, quod talis baptismus fuerit ante passionem collatus, cum Aug. respiciat ad caput 4. Ioan. videri potest epist. 108. vbi habet consimilia. similiter Cyrill. lib. 2. in Ioan. cap. 57.

Probatur 3. constat baptismum esse ianuam Prob. 3. Sacramentorum, & nullum esse capacem aliorum Baptismorum, qui non fuerit prius baptizatus; cum ergo Apostoli aliqua Sacramenta ante Christi passionem receperint, saltem Eucharistiam, dicendum est eos ante passionem fuisse baptizatos; cum nulla ratio nos cogat asserere ordinem à Christo pro cæteris constitutum fuisse neglectum respectu Apostolorum.

Ex his sequitur 1. non tantum materiam baptismi designatam fuisse ante passionem, sed etiam formam; nam alioqui dici non posset ipsum Sacramentum ante passionem institutum. Quando ergo Christus Matth. ult. dixit baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti, non instituit primum formam, sed prius institutam publicè proposuit, & promulgauit baptismi Sacramentum tanquam paulò post futurum necessarium ad salutem, scilicet in die Pentecostes, quando lex Evangelica fuit promulgata: nam licet antea fuerit verum Sacramentum, non tamen fuit pro eo tempore ad salutem necessarium.

Sequitur 2. baptismum ante passionem habuisse omnem eam vim intrinsecam quam iam habet, baptizatus autem omni vim suam ante Christi Passio-

Nec obstat quod tunc regnum cælorum non ita aperuerit, ut si quis baptizatus ante passionem fuisset mortuus, in illud statim fuisset receptus; quia id non prouenit ex intrinseca baptismi imperfectione, sed ex eo quod opus nostræ redemptionis nondum fuisset consummatum, ante quam consummationem nullus quantumvis iustus in cælum recipi poterat. Idem accidisset si quis recepta Eucharistia ante passionem obijisset, quod tamen non arguisset Sacramentum Eucharistiæ non contulisse gratiam Apostolis dignè recipientibus. Idem accidit circumcisis in antiquo testamento, etiam iuxta eorum sententiam qui censent eam gratiam contulisse.

His constitutis explicandæ sunt duæ difficultates.

Prior est quo tempore baptismus fuerit institutus: qua de re duplex est sententia.

Prior est institutum fuisse quando Christus à Ioanne in Iordane est baptizatus, tenet Magister dist. 3. D. Thom. & Caietan. hic, Victoria in summa quaest. 9. seu 2. de baptismio, Sotus distinct. 3. quaest. vnica art. 2. §. 1. at verò, & alij; quorum sententia videntur fauere Patres docentes quod quando Christus fuit baptizatus, contactu mundissimæ carnis suæ vim regenerationis aquis contulerit, ut Beda hom. in octaua Epiphaniæ: quod aquas in baptismate sanctificauerit, seu mundauerit, ut Ambros. lib. 2. in Lucam cap. ult. quod aqua ius baptismatis habuerint, Ambros. supra. Consimiles plurium Patrum sententias refert Vasquez. disp. 146. cap. 6.

Posterior sententia cenfer non fuisse tunc institutum, sed paulò post, quando scilicet discipulos congregauit. tenet Scotus distinct. citata quaest. 4. Gabriel quaest. vnica art. 3. dubio ult. & alij.

Vtraque sententia est probabilis; posterior tamen videtur probabilior: quia institutio baptis-

mi fuit

mi fuit actus Doctoris publici, atque adeo conuenienter debuit esse actus publicus & solemnus, qualis non fuit is quo Christus fuit à Ioanne baptizatus, in quo non se gessit tanquam personam publicam, sed vt priuatam.

Ad priorem sententiam Responderi potest nulum Patrem disertè docere baptismum Christi institutum fuisse quando is baptizatus fuit, sed solum docere eum non fuisse ab aquis purgatum, mundatum, sanctificatum, sed potius eas sanctificasse, purificasse, easque contactu mundissimæ carnis Christi vim regeneratiuam recepisse, ius baptismi induisse: non quod baptismus fuerit reipsa tunc institutus, sed quod ex eo tempore aqua per Christi contactum fuerit moraliter sanctificata, & aliquo modo destinata pro materia baptismi.

Posterior difficultas est, num Christus aliquos per se baptizauerit: plerique videntur negare propter illud Ioan. 4. *quoniam non baptizaret, sed discipulus eius.*

Verisimilius tamen est quod aliquando baptizauerit, vt censet D. Thom. infra quaest. 84. art. 7. ad 4. existimans quod Christus suos discipulos baptizaret: quod etiam sentit August. epist. 108. cuius sententiam censet probabilem Toletus in prædictum caput 4. Ioan. annotatione 1. Alij censent à Christo baptizaram saltem Beatam Virginem, & S. Petrum.

Probat, Ioan. 3. *post hæc venit Iesus & discipuli eius in terram Iudæam, & illic demorabatur cum eis & baptizabat:* quod ita videtur intelligi vt Christus per se baptizaret, videnturque ita intellexisse discipuli Ioannis Baptista, cum eodem cap. dixerunt Ioanni, *Rabbi qui erat tecum &c. ecce baptizas.*

Ad id quod ex cap. 4. adfertur Responderetur Evangelistam nolle negare Christum vnuquam per se baptizasse, sed solum velle docere quod communiter id non fecerit, vt D. Thom. quaest. 84. citat: idque vt ostenderet se potissimum esse missum ad docendum & prædicandum.

Relat respondeamus ad authoritates initio duj in contrarium allatas. Fateor Chrys. loco citato docere baptismum, quo Christi discipuli baptizabant, fuisse gratia expertem, quibus verbis omnino videtur sentire non baptizasse baptismum Christi: sed ab eius sententia hac in parte est recedendum, cum nullo nitatur firmo fundamento.

Nam quod in superioribus videtur indicare, huiusmodi baptismum gratia caruisse, quia nondum erat Spiritus datus Ioan. 7. non probat intentum; cum Evangelista solum velit, ante Christi glorificationem Spiritum non fuisse datum, vel visibili specie, quomodo in die Pentecostes datus est discipulis, vel gratiam non fuisse datam in ea excellentia, qua postmodum erat concedenda. Idem dicendum de Theophylacto, qui Chrys. communiter sequitur, scilicet in eadem cum Chrys. fuisse sententia, quod etiam de Ruperto dicendum.

Hieronymum dicam non aduersari communi sententia: nam dialogo citato ante medium ita habet: *perfectum autem baptisma non est nisi quod in cruce & resurrectione Christi est.* quibus verbis non vult baptismum Christi fuisse post passionem institutum, sed vim suam peccata delendi & liberandi à gehenna quæ virtute caruit baptismus Ioannis, vt ibidem asserit Hieron.) accepisse à Christi passione; quam constat potuisse habere etiam passionem præcesserit, vt patet ex Eucharistia.

Nec similiter aduersatur S. Leo: nam epist. ci-

tata non agit de baptismi institutione, neque vult eum non fuisse institutum ante passionem; sed solum docet initio capitis baptismum habere vim regenerandi ex morte Christi & resurrectione; quod verum est, licet fuerit ante passionem institutus: post medium verò docet, Christum post resurrectionem dedisse discipulis potestatem baptizandi, quæ scilicet explicetur in Scriptura; seu, vult Scripturam solum post resurrectionem facere mentionem potestatis baptizandi discipulis tradita; non verò negat baptismum ante passionem fuisse institutum.

Denique D. Thom. non fauere priori sententia satis constat ex præfati art. In illa ergo solutione argumenti 4. citata non vult affirmare baptismum post Christi passionem institutum, sed solum ostendere qua ratione posset argumento responderi; videlicet etiam concessio quod baptismus post Christi passionem fuisset institutus, non sequi inconuenienter Eucharistiam ante passionem institutam; nam licet baptismus prius debeat alicui conferri quàm Eucharistia, tamen Eucharistia potuit ante baptismum institui; quia institutio respondet ordini intentionis, secundum quem Eucharistia est prior baptismi. Caterum in posteriori eiusdem argumenti solutione idem tradit quod præfati articulo, docens aliquos ante Christi passionem baptismum recepisse.

Explicatur
& D. Tho.

ARTICVLVS III.

Virum aqua sit propria materia baptismi?

PERTRACTATA quaestione quid sit, & an sit baptismus, querit de partibus physicis eiusdem, materia scilicet & forma, ex quibus baptismus suo modo physice componitur.

Respondet autem affirmatiuè. vbi

13.

Resp. affir.

Notandum Lutherum interrogatum num deficiente aqua liceat baptizare in lacte aut cereuisia, primum quidem respondisse diuino iudicio id esse committendum; postmodum tamen addidisse omne illud aptum ad baptizandum, quod nomine balnei nuncupari potest. ita refert Bellarm. libr. de baptismo cap. 2. ex quo liquet illum existimasse non solum aquam esse huius Sacramenti materiam.

Error Lutheri.

Hæretici dicti Iacobitæ, vt refert Bernardus Lutzenburgensis in catalogo hæreticorum lib. 2. verbo *Iacobitæ*, videntur sensisse baptismi materiam esse ignem. nam loco nostri baptismi adhibebant adustionem ferro candente in fronte vel genis paruulorum. Alij qui videntur circa baptismi materiam errasse, potius errant circa Sacramentum, vt ostendit Vasquez disp. 141. cap. 1. negantes scilicet vel baptismi Sacramentum, vel eius necessitatem.

14.

Sed conclusio D. Thom. est de fide, definita in Concil. Flor. decreto de Sacramentis, & in Trid. sess. 7. can. 2. de baptismo, his verbis: *si quis dixerit aquam veram & naturalem non esse de necessitate baptismi, atque ideo verba illa Domini nostri Iesu Christi, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. ad metaphoram aliquā detorserit, anathema sit.* ex qua definitione duo habemus: prius est, aquam ita esse propriam materiam baptismi, vt nihil aliud in eo per modum materiam possit adhiberi; posterius est, locum illum Ioan. 3. *nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto,*

Conclusio est de fide.
Florent.
Trident.